

Instemming Klimaatakkoord

aan: de raad van de gemeente Hillegom
datum: 11 november 2019

zaaknummer: Z-19-102936
datum collegevergadering: 19 november 2019
portefeuillehouder: Mevr. C.J. Hoekstra
behandelend ambtenaar: Mirjam Piepenbrink / Jos Augustinus
embargo:

Inhoud mededeling

Op 29 november 2019 vindt De Buitengewone Algemene Leden Vergadering (BALV) plaats van de VNG in Nieuwegein. Op de agenda staat daar onder andere het voorstel van de VNG om in te stemmen met het Klimaatakkoord.

Middels deze brief informeren wij u over het gelopen proces rondom het klimaatakkoord, de inzet van de VNG en lichten wij het collegestandpunt toe met het voorliggende klimaatakkoord tijdens de BALV. Wij stemmen in met het klimaatakkoord en de voorgestelde inzet van de VNG voor het vervolgproces.

1. Klimaatakkoord

In het regeerakkoord van 2017 kondigde het kabinet aan dat er gewerkt zou worden aan een klimaatakkoord. De afgelopen periode hebben daar zo'n 150 partijen meegewerkt aan voorstellen om in 2030 bijna de helft minder broeikasgassen uit te stoten ten opzichte van 1990. Dit gebeurde aan de hand van vijf klimaattafels over Elektriciteit, Industrie, Gebouwde Omgeving, Landbouw en Landgebruik en Mobiliteit.

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Het Klimaatakkoord wordt ter instemming ook voorgelegd aan de volgende decentrale overheden: het Interprovinciaal Overleg (IPO), Unie van Waterschappen en de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

2. Klimaatakkoord en inzet VNG

Bij de totstandkoming van het klimaatakkoord hebben de leden van de VNG drie randvoorwaarden meegegeven. Het VNG-bestuur heeft over onderstaande randvoorwaarden aanvullende afspraken gemaakt over het Klimaatakkoord met het kabinet.

Deze drie randvoorwaarden en aanvullende afspraken zijn:

1. Vergoeding uitvoeringslasten

Afspraken maken met het Rijk over de vergoeding voor nieuwe uitvoeringslasten. Daarvoor moet in 2020 het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet worden opgeleverd en zijn evaluatiemomenten in latere jaren nodig om de werkelijke uitvoeringslasten goed te kunnen monitoren.

2. Haalbaarheid en betaalbaarheid

Vaststellen met het Rijk of de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving voldoende gewaarborgd is om de doelstellingen in het akkoord te behalen. Indien nodig willen wij nadere afspraken maken die de betaalbaarheid ten goede komen. Hierin is het onderzoek naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij

verschillende woningtypen en warmteoplossingen een belangrijk onderdeel. VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben hierover reeds nadere vervolgsafspraken over vastgelegd (zie brief BZK 28 juni 2019).

3. Collectieve warmte

Afspraken maken met het Rijk op het gebied van collectieve warmte om te komen tot een speelveld dat de juiste condities scheidt (juridisch, financieel), organisatorisch) om waar zinvol tot nieuwe warmtesystemen te komen. Indien nodig wil de VNG nadere afspraken maken die de betaalbaarheid ten goede komen. Hierin is het onderzoek naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen een belangrijk onderdeel. VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben hierover reeds nadere vervolgsafspraken over vastgelegd.

Het VNG bestuur heeft in de afgelopen maanden, zowel in de landelijke conferentie in Nieuwegein als in bijeenkomsten van onder meer de P10, G40 en provinciale afdelingen het positieve oordeel over het Klimaatakkoord bij de leden getoetst. In de bijeenkomst heeft de VNG veel steun ervaren.

3. Gevraagde Instemming VNG Leden met Klimaatakkoord

Gelet op het bovenstaande geschetste traject legt het VNG-bestuur het Klimaatakkoord met een positief preadvies aan alle gemeenten voor (zie bijlage 1). Het VNG-bestuur vraagt de leden en dus ook de gemeente Hillegom in te stemmen met:

1. Het Klimaatakkoord

2. De inzet van de VNG voor het vervolgproces:

a. Vertaling van de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet naar de uitvoeringslasten in toereikende financiële randvoorwaarden voor gemeenten

b. Voldoende borging van de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving op basis van onder meer het onderzoek naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen

c. Goede afspraken over collectieve warmte, waarbij we waar zinvol komen tot nieuwe warmtesystemen. Onder andere door het wegnemen van financiële belemmeringen waar gemeenten nu tegenaan lopen bij de aanleg van warmtenetten.

Indien de leden in de BALV van 29 november 2019 instemmen met het klimaatakkoord zal de VNG zich gaan inzetten voor vervolgstappen met name op de drie door de leden meegegeven opgaven: vergoeding uitvoeringslasten, haalbaarheid en betaalbaarheid en collectieve warmte.

4. Collegestandpunt Klimaatakkoord

Het collegestandpunt is om in te stemmen met het voorliggende klimaatakkoord en de voorgestelde inzet van de VNG voor het vervolgproces. Het college heeft hiervoor de volgende motivering:

- Hillegom heeft in de Omgevingsvisie 2030 'Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland' een zeer forse ambitie neergelegd: energieneutraal zijn in 2030 en klimaatneutraal in 2050. Het Klimaatakkoord ondersteunt onze ambities rondom duurzaamheid en energietransitie.
- De afspraken die gemaakt zijn in het klimaatakkoord en door alle betrokken partijen opgepakt en uitgevoerd worden, zijn van cruciaal belang om onze ambitie te kunnen realiseren. Dat kunnen wij als Hillegom niet alleen.
- Een van de afspraken uit het klimaatakkoord is dat iedere regio uiterlijk juni 2021 een Regionale Energie Strategie (RES) heeft vastgesteld. Indien het klimaatakkoord niet of later in werking treedt, heeft dit ook gevolgen voor de RES

en daarmee voor de ambities van Hillegom.

- De VNG heeft in de totstandkoming van het Klimaatakkoord gefungeerd als vertegenwoordiger voor alle Nederlandse gemeenten. In de toekomst zal de VNG deze vertegenwoordigende rol blijven uitvoeren en zich committeren aan de gemeentelijke belangenbehartiging ten aanzien van het Klimaatakkoord.
- Wij ondersteunen niet alleen het voorliggende Klimaatakkoord, maar ook de voorgestelde inzet van de VNG voor het vervolgproces op een drietal punten. Deze punten zijn tot stand gekomen op basis van toetsing in het hele land (bijeenkomsten, vergaderingen, etc.) en zijn daarmee in voldoende mate in lijn met de belangen van Hillegom. Van belang is dat de financiering voor de uitvoering van het klimaatakkoord op de lange termijn stevig en met brede steun vanuit de verschillende maatschappelijke stakeholders wordt geborgd. Dit is een aandachtspunt waar wij ook na de inwerkingtreding van het klimaatakkoord aandacht aan blijven geven.
- Hillegom heeft zich geschaard achter het Energieakkoord (september 2017) van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland waarin is afgesproken om als regio in 2050 energieneutraal. Hillegom heeft de ambitie om dat al te zijn in 2030. In het Energieakkoord is afgesproken om voor 2025 de ambities zo veel mogelijk te concretiseren ten aanzien van besparing en opwekking van energie. Dat betekent dat ook daadwerkelijk vervolgstappen in het proces moet worden gezet om de gemeentelijke doelstellingen te verwezenlijken. Dit is zo een vervolgstap.
- Wij verwachten dat de andere gemeenten, ook mede ondertekenaars van het Energieakkoord in de regio Holland Rijnland ook het voorstel van het Klimaatakkoord zullen ondersteunen.

Bijlage:

1. VNG ledenbrief 1 november 2019

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
1 november 2019

Kenmerk
PEN/U201900817
Lbr. 19/093

Telefoon
070 - 373 83 93

Bijlage(n)
4

Onderwerp
Instemming Klimaatakkoord en moties

Samenvatting

De gemeenten stellen drie randvoorwaarden aan het Klimaatakkoord: haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving, voldoende bevoegdheden en tegemoetkoming uitvoeringslasten. Op deze randvoorwaarden heeft het bestuur belangrijke aanvullende afspraken met het kabinet gemaakt over woonlastenneutraliteit, warmte ordening, regionale energiestrategieën en toereikende financiële middelen op basis van artikel 2 Financiële-verhoudingswet.

Daarmee zijn we nog niet met alle drie randvoorwaarden klaar, maar wordt naar het oordeel van het bestuur voldoende houvast geboden om van start te gaan met het [Klimaatakkoord](#). Het Klimaatakkoord is nadrukkelijk geen eindpunt maar een van de stappen in een langlopend traject met meerdere onderdelen. Als op termijn onvoldoende aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, kan dit ertoe leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren.

Wij hebben in de afgelopen maanden ons oordeel over het Klimaatakkoord bij u getoetst. In de verschillende bijeenkomsten hebben wij op hoofdlijnen veel steun ervaren. Deelnemers onderschrijven het belang van de energietransitie en bevestigen dat deze aansluit op gemeentelijke ambities. Tegelijkertijd hebben zij concrete vragen en zorgen over betaalbaarheid en uitvoering. Gelet op de opbrengst van de gesprekken in het land legt het VNG-bestuur het Klimaatakkoord met een positief preadvies aan u voor en doet het bestuur u een voorstel voor de inzet van de VNG in het vervolgproces. Met deze voorstellen wordt ook voldaan aan de oproep in de twee eerdere moties over het Klimaatakkoord¹. Deze moties hadden betrekking op het betrekken van de leden bij de uitwerking van de afspraken in het Klimaatakkoord en de besluitvorming over het Klimaatakkoord in een ledenvergadering te laten plaatsvinden.

¹ Moties '[Extra ALV inzake Klimaatakkoord](#)' en '[Op weg naar een definitief Klimaatakkoord](#)'.

Aan de leden**Datum**

1 november 2019

Kenmerk

PEN/U201900817

Lbr. 19/093

Telefoonnummer

070 - 373 83 93

Bijlage(n)

4

Onderwerp

Instemming Klimaatakkoord en moties

Geacht college en gemeenteraad,

Het VNG-bestuur sprak eerder in de [ledenbrief van 18 september jongstleden](#) uit, dat er verschillende aanvullende afspraken zijn gemaakt over het Klimaatakkoord. Daarmee zijn wij nog niet met de door de leden gestelde drie randvoorwaarden klaar, maar wordt naar het oordeel van het bestuur voldoende houvast geboden om van start te gaan met het [Klimaatakkoord](#). Als op termijn onvoldoende aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, kan dit ertoe leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren.

Om dit oordeel van het bestuur te toetsen spraken wij in de afgelopen maanden met veel bestuurders en ambtenaren, onder meer op de landelijke conferentie in Nieuwegein en in bijeenkomsten van onder meer P10, G40 en provinciale afdelingen. Gelet op de ontvangen steun zal het bestuur het Klimaatakkoord met een positief preadvies aan u voorleggen.

In deze ledenbrief staan wij stil bij:

1. Onze randvoorwaarden bij het Klimaatakkoord
2. De opbrengst van de bijeenkomsten in het land
3. Het positieve preadvies van het bestuur
4. De belangrijke opgaven in deze fase van het Klimaatakkoord
5. Besluitvorming in de Buitengewone ALV van 29 november a.s.

1. Randvoorwaarden van gemeenten bij het Klimaatakkoord

In de coalitie-, raadsakkoorden en collegeprogramma's van 2018 hebben veel gemeenten de eerdere uitgangspunten uit de [Investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland'](#) vertaald in concreet gemeentelijk beleid. Daarbij pakken gemeenten de regierol op een aantal thema's binnen de energietransitie. Daarnaast zijn gemeenten vanaf de start betrokken bij de gesprekken over het Klimaatakkoord. Aan alle Klimaattafels is de VNG vertegenwoordigd geweest door een gemeentebestuurder en hebben gemeenteambtenaren bijgedragen aan de inhoudelijke voorbereiding. Hierin hebben wij steeds intensief samengewerkt met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW).

Gedurende het proces hebben gemeenten benadrukt dat de snelheid waarmee uitvoering kan worden gegeven aan het Klimaatakkoord, afhankelijk is van de mate waarin zij in staat worden gesteld om daadwerkelijk regie te voeren. Gemeenten hebben ook draagvlak voor de energietransitie nodig bij inwoners, bedrijven en andere betrokken partijen. Het succes van de energietransitie is dan ook afhankelijk van de afspraken over de randvoorwaarden die de leden in de Buitengewone ALV van 2018 hebben vastgesteld: haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving, voldoende bevoegdheden, tegemoetkoming in de uitvoeringslasten.

Op deze randvoorwaarden heeft het bestuur belangrijke aanvullende afspraken met het kabinet gemaakt over woonlastenneutraliteit, warmte ordening, Regionale Energiestrategieën en toereikende financiële middelen op basis van artikel 2 Financiële-verhoudingswet. De inhoudelijke toelichting op de randvoorwaarden en de aanvullende afspraken vindt u in de [ledenbrief van 18 september jongstleden](#).

2. Opbrengst van de bijeenkomsten in het land

Wij hebben in de afgelopen maanden, zowel in de landelijke conferentie in Nieuwegein als in bijeenkomsten van onder meer P10, G40 en provinciale afdelingen, het positieve oordeel van het bestuur over het Klimaatakkoord bij u getoetst. In de bijeenkomsten hebben wij veel steun ervaren. Deelnemers onderschrijven het belang van de energietransitie en bevestigen dat deze aansluit op gemeentelijke ambities. Tegelijkertijd zien zij een ingrijpende brede maatschappelijke opgave, waarvoor draagvlak in de samenleving noodzakelijk is en de stapeling en complexiteit van opgaven veel aandacht vraagt. Die belangrijke opgave komt bovendien in een periode dat veel gemeenten financiële problemen hebben, met name door de tekorten in het sociaal domein. In de gesprekken tot nu toe delen gemeenten de gezamenlijke opgave in het Klimaatakkoord, maar leggen zij in de praktijk verschillende accenten. Dit kan gaan om de warmteopgave in sterk verstedelijkt gebied, of juist om de ruimtelijke inpassing in relatie tot landschappelijke waarden.

De gesprekken hebben de volgende speerpunten opgeleverd voor het vervolgtraject:

- Gemeenten hebben behoefte aan duidelijkheid over de processtappen en planning voor het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet, woonlastenneutraliteit, marktordening warmte en het wetgevingstraject. Er wordt een duidelijk tijdsplan verzocht over wanneer wat helder is.
- Gemeenten benadrukken het belang van gelijkwaardig partnerschap in de interbestuurlijke samenwerking. Dit speelt onder meer bij het ruimtelijk inpassen van hernieuwbare energieoplossingen. Gemeenten willen meedenken en serieus worden genomen.
- Gemeenten willen meer waarborgen dan alleen verondersteld vertrouwen tussen overheden. Procesafspraken moeten in het vervolgtraject verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd om meer zekerheid te bieden.

3. Positief preadvies van het VNG-bestuur

Gelet op de opbrengst van de gevoerde gesprekken in het land legt het VNG-bestuur het Klimaatakkoord met een positief preadvies aan u voor. Het bestuur stelt u voor om met uw besluitvorming over het Klimaatakkoord ook de twee eerdere moties over het Klimaatakkoord² af te doen. Deze moties gaan over het betrekken van de leden bij de uitwerking van de afspraken in het Klimaatakkoord en de besluitvorming over het Klimaatakkoord in een ledenvergadering te laten plaatsvinden. Met de gesprekken in het land en de besluitvorming in de Buitengewone ALV van 29 november a.s. is aan de oproep in deze moties voldaan. Ook in de toekomst zullen wij de leden intensief blijven betrekken en informeren door bijeenkomsten in het land, onze contacten met gemeentelijke netwerken en andere gelegenheden te benutten. Ook zal besluitvorming steeds in een ledenvergadering of formele ledenraadpleging laten plaatsvinden.

Wij benadrukken dat het Klimaatakkoord geen eindpunt is, maar één van de stappen in een langlopend traject richting 2050 met meerdere complexe onderdelen. Op veel van die onderdelen zijn er op dit moment alleen procesafspraken en moeten belangrijke knopen nog worden doorgehakt. De randvoorwaarden van gemeenten blijven in volgende fases in het traject dan ook volledig van kracht. Als onvoldoende aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, kan dit ertoe leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren. Wanneer in de volgende fases van het traject nieuwe afspraken worden gemaakt die de bevoegdheden of financiën van gemeenten raken, zullen wij deze afspraken aan de leden voorleggen in een ALV of een formele ledenraadpleging. Dit is in lijn met de eerdere afspraken in het kader van het Interbestuurlijk Programma (IBP) en de strekking van eerder in de ALV aangenomen moties.

4. De belangrijke opgaven in deze fase van het Klimaatakkoord

Indien de leden in de Buitengewone ALV instemmen met het Klimaatakkoord kunnen wij in deze fase op een aantal thema's belangrijke vervolgstappen zetten. Als VNG zullen wij ons in deze fase met name inzetten voor de volgende opgaven:

- *Vergoeding uitvoeringslasten*: wij willen afspraken maken met het Rijk over de vergoeding voor nieuwe uitvoeringslasten. Daarvoor moet in 2020 het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet worden opgeleverd en zijn evaluatiemomenten in latere jaren nodig om de werkelijke uitvoeringslasten goed te kunnen monitoren.
- *Haalbaarheid en betaalbaarheid*: met het Rijk willen wij vaststellen of de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving voldoende gewaarborgd is om de doelstellingen in het akkoord te behalen. Indien nodig willen wij nadere afspraken maken die de betaalbaarheid ten goede komen. Hierin is het onderzoek naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen een belangrijk onderdeel. VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben hierover reeds nadere vervolgafspraken over vastgelegd ([zie brief BZK 28 juni 2019](#)).
- *Collectieve warmte*: wij willen afspraken maken met het Rijk op het gebied van collectieve warmte om te komen tot een speelveld dat de juiste condities schept (juridisch, financieel, organisatorisch) om waar zinvol tot nieuwe warmtesystemen te komen. Daarbij moeten maatschappelijke belangen als duurzaamheid, betaalbaarheid, betrouwbaarheid en rechtvaardigheid goed geborgd zijn. Er is een wetstraject 'Warmtewet 2.0' gestart om de

² Moties '[Extra ALV inzake Klimaatakkoord](#)' en '[Op weg naar een definitief Klimaatakkoord](#)'.

besluitvorming over en investeringen in de aanleg en exploitatie van warmtenetten te faciliteren en de benodigde rollen en verantwoordelijkheden van publieke en private partijen nader te duiden. VNG en het kabinet zijn daarnaast een gezamenlijk 'joint factfinding'-onderzoek gestart om te komen tot goede afspraken over de financiële belemmeringen waar gemeenten nu tegenaan lopen bij de aanleg van warmtenetten.

Wij zullen hierbij zowel bestuurders als ambtenaren betrekken en u actief informeren over de voortgang.

5. Besluitvorming in de Buitengewone ALV van 29 november a.s.

Voorstellen VNG-bestuur aan de leden

Gelet op de voorgaande overwegingen en op de daarin gestelde voorbehouden stelt het VNG-bestuur u voor om in te stemmen met:

1. Het Klimaatakkoord
2. De inzet van de VNG voor het vervolgproces:
 - a. Vertaling van de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet naar de uitvoeringslasten in toereikende financiële randvoorwaarden voor gemeenten
 - b. Voldoende borging van de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving op basis van onder meer het onderzoek naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen
 - c. Goede afspraken over collectieve warmte, waarbij we waar zinvol komen tot nieuwe warmtesystemen. Onder andere door het wegnemen van financiële belemmeringen waar gemeenten nu tegenaan lopen bij de aanleg van warmtenetten.

Met deze voorstellen geeft u het bestuur richting bij de verdere uitwerking van de afspraken in het Klimaatakkoord.

Klimaatakkoord niet amendabel

De tekst van het Klimaatakkoord is niet amendabel. Wel is het mogelijk om moties in te dienen. Indien u een motie wilt indienen vragen wij u om deze uiterlijk maandag 18 november a.s. aan te leveren. Deze termijn is gelijk aan de statutaire termijn voor de indiening van amendementen. Dit stelt de leden in staat om tijdig kennis te nemen van uw motie, inclusief het preadvies van het bestuur op de motie, en om hun standpuntbepaling binnen de gemeente voor te bereiden. In de Buitengewone ALV vindt in een gewogen stemming besluitvorming plaats over beide voorstellen. In de vergadering is vanzelfsprekend ruimte voor gedachtewisseling en kunt u spontaan of aangekondigd het woord voeren.

De VNG is in dit traject samen opgetrokken met IPO en UvW. De waterschappen hebben op 11 oktober jl. unaniem ingestemd met het Klimaatakkoord. De provincies nemen een besluit op 21 november a.s.

Met vriendelijke groeten,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.C. van Zanen', with a stylized flourish at the end.

Mr. J.H.C. van Zanen
Voorzitter

Bijlagen: [Klimaatakkoord](#)
[Ledenbrief 18 september 2019](#)
[Motie 'Extra ALV inzake Klimaatakkoord'](#)
[Motie 'Op weg naar een definitief Klimaatakkoord'](#)